

แนวทางการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน
เพื่อมุ่งสู่เกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
Management Guidelines for Private Early Childhood Learning Centers
towards at the Standards of The Ministry of Social Development and
Human Security

ญดา เจนจากุพัฒน์

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาบริหารการศึกษา

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: nina_chicken@hotmail.com

เกรียงไกร สัจจะหฤทัย

อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: kriangkrai.sa@spu.ac.th

ภัทราวดี มากมี

หน่วยวิจัยวิทยาการปัญญาและนวัตกรรม วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา

มหาวิทยาลัยบูรพา

E-mail: pattrawadee@gmail.com

Yada Janejatupat

Student, Philosophy Program in Educational Administration Sripatum University

Kriangkrai Satjharuthai

Lecturer, Philosophy Program in Educational Administration Sripatum University

Pattrawadee Makmee

Lecturer, Cognitive Science and Innovation Research Unit: CSIRU,

College of Research Methodology and Cognitive Science, Burapha University

รับเข้า: 14 มิถุนายน 2564 แก้ไข: 1 กรกฎาคม 2564 ตอบรับ: 2 กรกฎาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการ และพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนเพื่อก้าวสู่มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาวิจัยจากเอกสาร การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดระดมความคิดเห็น โดยกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้แทนของศูนย์การเรียนรู้ปฐมวัยเอกชนที่ได้รับรางวัลประเมินคุณภาพศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ประจำปี 2560 จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กับศูนย์ที่มีบริบทของศูนย์การเรียนรู้ปฐมวัยเอกชนที่มีเด็กครอบคลุมอายุ ตั้งแต่แรกเกิด-6 ปี

ผลการศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน พบว่า มีการบริหารจัดการตามแนวทางที่ศูนย์ฯ กำหนดไว้ มีการจัดระบบบุคลากรที่เหมาะสม โดยครู และผู้ดูแลเด็กมีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์ฯ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีการดูแลทำความสะอาดในระดับดี มีการฝึกอบรม การฝึกซ้อมแผนป้องกันอัคคีภัยและอุบัติเหตุ และมีการทำกิจกรรมร่วมกับส่วนงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง และแนวทางการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัย ควรนำหลัก POSDCoRB มาใช้ในการบริหารจัดการ และควรนำคู่มือการประเมินตนเองไปใช้ประเมินศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน ในการวิเคราะห์ผลการประเมินตนเอง เพื่อนำผลที่ได้เป็นแนวทางการพัฒนาปรับปรุง ได้ตรงตามเกณฑ์ของศูนย์การเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ: แนวทางการบริหารจัดการ ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน องค์ประกอบของการบริหารจัดการ แนวคิด POSDCoRB มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ

Abstract

The purposes of this research were to study the components of management and develop guidelines for the management of private early childhood education learning centers in order to reach the National Childhood Center Standards, Ministry of Social Development and Human Security. This research employs a qualitative research methodology by documentary research, in-depth interviews, and brainstorming sessions. The respondents were representatives of private early childhood learning centers at Received the National Quality Assessment Award 2017 for 10 people. By using a selective approach to centers with the context of private early childhood learning centers with children aged from birth to 6 years. The results of the study on the components of the management of private early childhood education learning centers revealed that the management was in accordance with the guidelines of the private

early childhood learning centers. Qualifications of early childhood care and development requirements, early childhood education learning centers are in a suitable environment, there is a good level of cleaning, drills are practiced, fire and accident prevention plans are available, and they are involved with related external departments. Guidelines for the management of early childhood education learning centers should adopt the POSDCoRB principle in management and the self-assessment manual should be used to assess private early childhood learning centers in the analysis of the assessment results. Themselves in order to use the results as a guideline for improvement to meet the criteria of the learning center more effectively.

Keywords: management, private elementary learning centers, Elements of Management, The concept of POSDCoRB, the National Standard of Children Center

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้า ช่วยพัฒนา ศักยภาพและความสามารถของคนในสังคมทั้งในด้านการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน การประกอบ อาชีพ การทำงานประโยชน์ให้สังคมและประเทศชาติ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาทางสังคมให้ลดน้อยลงได้ ดังนั้นในครอบครัวผู้ปกครองจำเป็นต้องดูแลเอาใจใส่ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรในทุกช่วงวัย ทั้งนี้จาก การศึกษาในหลักจิตวิเคราะห์ อธิบายว่า วัยเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์คือระยะ 5 ปีแรกของคน ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับในตอนต้นของชีวิตจะมีอิทธิพลต่อชีวิตจนถึงวาระสุดท้าย นอกจากนี้ Erikson (1991) กล่าวว่า วัยทารกตอนปลาย เป็นช่วงที่บุคคลเรียนรู้เจตคติของความมั่นใจหรือไม่ มั่นใจ ขึ้นอยู่กับพ่อแม่ให้สิ่งที่เด็กต้องการ จึงเห็นว่าในช่วงวัยเด็กทารก-5 ปีแรกเป็นช่วงของการ เรียนรู้ที่ดีของเด็ก แต่ด้วยภาวะสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน พ่อและแม่ต้องทำงานนอกบ้านเพื่อหา รายได้ จึงไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดูบุตร ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนจึงเป็นทางเลือกที่ดี ทางเลือกหนึ่ง ที่พ่อแม่คาดหวังให้ช่วยดูแลบุตรหลานได้เป็นอย่างดี ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษา ปฐมวัยเอกชนได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในยุคปัจจุบัน ทั้งนี้ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน จัดเป็นการศึกษาระดับปฐมวัย ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงสาธารณสุข สำหรับศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัย เอกชนของเอกชน จะมีกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เข้ามากำกับดูแลส่งเสริม และจัดการศึกษาปฐมวัยให้กับเด็กในศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนของภาคเอกชน

การจัดการศึกษาปฐมวัยให้กับเด็กในศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนของภาคเอกชน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ (1) การจัดการศึกษาปฐมวัยที่บ้าน หมายถึง การดูแลและพัฒนาเด็กเล็กที่จัดขึ้นที่บ้านของผู้ดูแล (2) การจัดการศึกษาปฐมวัยที่ศูนย์รับเลี้ยงเด็ก แบ่งตามอายุได้ 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มเด็กทารกอายุ 2 ขวบแรก 2) กลุ่มเด็กเล็กอายุ 2-4 ขวบ และ 3) กลุ่มเด็กอายุก่อนอนุบาลอายุ 5-6 ขวบ โดยช่วงปี พ.ศ.2561 มีจำนวนศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนทั่วประเทศ ที่ขึ้นทะเบียนจัดตั้ง จำนวน 1,573 แห่ง ซึ่งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 369 แห่ง นอกจากนั้นยังมีศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนอีกเป็นจำนวนมากที่ยังไม่ขึ้นทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย (กรมกิจการเด็กและเยาวชน สังกัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2561)

ทั้งนี้จากการศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ภาคเอกชน ที่ขึ้นทะเบียนแล้วของกรมกิจการเด็กและเยาวชนกระทรวงพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2560 พบว่า ปัญหาของการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เกิดขึ้นในช่วงปี 2560-2561 คือ ผ่านการตรวจประเมินตามคุณภาพมาตรฐานในระดับดีมาก เพียงร้อยละ 16.26 แสดงให้เห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในเกณฑ์คุณภาพมาตรฐานน้อยกว่าระดับดีมากถึงร้อยละ 83.74 ทั้งนี้สาเหตุสำคัญที่ทำให้ ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนของภาคเอกชน อยู่ในเกณฑ์คุณภาพมาตรฐานน้อยกว่าระดับดีมาก คือ ผู้ปฏิบัติตามงานใน ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนของภาคเอกชน ยังขาดคู่มือในการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งผลการปฏิบัติงานตามเกณฑ์ดังกล่าว ส่งผลให้เกิดผลเสีย 2 ประการ คือ 1. ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนเอกชนจำนวนมากเปิดกิจการแห่งใหม่โดยไม่ขึ้นทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการยื่นขอขึ้นทะเบียนแต่ไม่ผ่านเกณฑ์การตรวจประเมิน จึงไม่สามารถขึ้นทะเบียนได้ และ 2. การเลี้ยงดูเด็กเล็กไม่มีคุณภาพ จึงทำให้เกิดเหตุการณ์ทำร้ายร่างกายเด็กและเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ (กรมกิจการเด็กและเยาวชน สังกัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2561)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงเห็นว่า มีศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนในกรุงเทพมหานครจำนวนมากที่ผ่านเกณฑ์การประเมินน้อยกว่าระดับดีมาก และศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนที่ยังไม่ขึ้นทะเบียน เนื่องจากไม่ผ่านเกณฑ์การตรวจประเมินคุณภาพตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องมีการแก้ไขโดยการจัดการศึกษา เพื่อให้ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนในกรุงเทพมหานคร มีมาตรฐานผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพมาตรฐานในระดับสูงขึ้น และทำให้ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนที่ยังไม่ขึ้นทะเบียน สามารถดำเนินงานผ่านเกณฑ์การตรวจประเมินคุณภาพตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ทั้งนี้การจัดการศึกษาจะช่วยให้การบริหารงานในศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนมีเกณฑ์คุณภาพมาตรฐานดีขึ้น จำเป็นต้องอาศัยการดำเนินงานมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ตาม

ข้อกำหนดของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อยกระดับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน มีองค์ประกอบที่ศูนย์เด็กเล็กควรใช้ดำเนินการ ประกอบด้วย การบริหารอย่างเป็นระบบ การบริหารจัดการบุคลากร การจัดสภาพแวดล้อม มาตรการด้านความปลอดภัย และการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

ซึ่งจะช่วยให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระบบตามวงจรคุณภาพตรงตามเกณฑ์มาตรฐาน (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2555) นอกจากนั้นควรบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กโดยใช้เครื่องมือการบริหารจัดการที่ช่วยเพิ่มมาตรฐาน และประสิทธิภาพในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสามารถศึกษาได้จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้ งานวิจัยของ ภัทรกร ปุยสุวรรณ นพดล เจนอักษร และปิณัญญ์ ปฎิพินพาคม (2557) พบว่า การใช้เครื่องมือในการระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษา จะช่วยให้การบริหารงานในระยะต่อไปประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ งานวิจัยของ ภัทรกร ปุยสุวรรณ (2557) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย พบว่า การใช้หลัก “POSDCoRB” เป็นเครื่องมือในการระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษา ทำให้การบริหารงานในระยะต่อไปประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ และในงานวิจัยของ Wellington Samkange (2016) พบว่า การบริหารจัดการสถาบันการศึกษาสมัยใหม่ โดยใช้หลักการของ POSDCORB ประกอบไปด้วย การวางแผน การจัดระเบียบ การจัดบุคลากร การกำกับ การประสานงาน การรายงาน และการจัดทำงบประมาณ ช่วยให้การระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษาในสถาบันการศึกษา ประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

จึงเห็นว่า การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการดำเนินงาน เพื่อให้การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนสามารถบริหารงานตามองค์ประกอบศูนย์เด็กเล็ก มาใช้ในการดำเนินงานได้ตรงตามมาตรฐานที่ระบุไว้ในมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ และการใช้หลักการบริหาร POSDCORB มาบริหารศูนย์เด็กเล็กเพื่อนำไปสู่การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในประเทศไทย ให้มีคุณภาพประสิทธิภาพมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัย หัวข้อ “แนวทางการบริหารจัดการในศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน เพื่อมุ่งสู่เกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” โดยศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนเพื่อก้าวสู่มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน

2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนเพื่อก้าวสู่มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งมุ่งอธิบายและตีความข้อมูลที่ไดมาจากวิธีการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงที่มีลักษณะเป็นวิทยาศาสตร์ โดยผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอด้วยการพรรณนา โดยมีรายละเอียดดังนี้

แหล่งข้อมูล

ตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้แทนจากศูนย์การเรียนรู้ปฐมวัยที่ได้รับรางวัลประเมินคุณภาพศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ประจำปี 2560 จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย หลังจากกำหนดแนวทางจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ และสร้างประเด็นการสังเกต สำหรับการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Observation) รวมทั้งสร้างข้อคำถามในลักษณะ “แนวสัมภาษณ์” สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยใช้แนวทางตามทฤษฎีและข้อคำถามที่เคยมีผู้พัฒนาขึ้นให้สอดคล้องและครอบคลุมกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยมีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยด้วยการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสมของแบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบ ผลการตรวจสอบสรุปได้ว่า ข้อคำถามที่ใช้เป็นประเด็นการสังเกตและแนวสัมภาษณ์จำนวนทั้งสิ้น 18 แต่ละข้อ มีข้อที่ได้คะแนนเฉลี่ย +1 ซึ่งถือว่าเป็นข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ รวม 17 ข้อ และมีเพียง 1 ข้อ ที่ได้คะแนน 0.8 ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ จึงตัดออกและไม่นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งนี้ และได้นำไปทดลองสัมภาษณ์ และสังเกตเพื่อดูความเหมาะสมของข้อคำถามอยู่ในระดับที่เหมาะสม ประเด็นหลักของข้อคำถาม มี 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบด้วย ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่ง ชื่อผู้ทำการสัมภาษณ์ วันที่สัมภาษณ์ และสถานที่สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 องค์ประกอบในการทางการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน ซึ่งประกอบด้วยปัจจัย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารอย่างเป็นระบบ 2) การบริหารจัดการบุคลากร 3) การจัดสภาพแวดล้อม 4) มาตรการด้านความปลอดภัย และ 5) การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม โดยส่วนนี้ใช้เพื่อศึกษาผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการกำหนดแนวทางการพัฒนาตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2

ส่วนที่ 3 ปัจจัยการบริหารจัดการตามหลัก POSDCoRB ตามแนวคิดของ Luthes Gulick & Lyndall Urwick (1937) ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organization) 3) การบริหารงานบุคคล (Staffing) 4) การสั่งการ (Directing) 5) การประสานงาน (Coordinating) 6) การรายงาน (Reporting) 7) งบประมาณ (Budgeting) โดยส่วนนี้ใช้เพื่อศึกษาผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 ข้อการวิจัย และเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการกำหนดแนวทางการพัฒนาตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคขององค์กร SWOT Analysis และการจัดทำกลยุทธ์องค์กรด้วยวิธี TOWS Matrix โดยส่วนนี้ใช้เพื่อศึกษาผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยส่วนนี้ใช้เพื่อศึกษาผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การเข้าสู่สนามและกำหนดบทบาทผู้วิจัย ประกอบด้วยกิจกรรม 2 ส่วน ได้แก่ 1) ผู้วิจัยเข้าสู่สนามการวิจัย ซึ่งในงานวิจัยนี้คือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 10 ศูนย์ตามที่กำหนดในการเลือกกลุ่มเป้าหมาย 2) ผู้วิจัยมีบทบาทเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ และสังเกตผู้แทนของศูนย์การเรียนรู้ปฐมวัยที่ได้รับรางวัลประเมินคุณภาพศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ประจำปี 2560 จำนวน 10 ศูนย์

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดบทบาทของตนเองเพิ่มเติมในฐานะเป็นผู้สังเกตการณ์การทำงานของหัวหน้าศูนย์ และครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์การเรียนรู้ปฐมวัยที่ได้รับรางวัลประเมินคุณภาพศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ประจำปี 2560 โดยประเด็นหลักในการสังเกตการณ์ คือ องค์ประกอบ และแนวทางการบริหารจัดการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นสถานที่เป้าหมาย 1 ศูนย์ ด้วยการเลือกแบบเจาะจงเนื่องจากสถานการณ์โควิด-19 จึงคัดเลือกจากศูนย์ที่เข้าสัมภาษณ์เชิงลึกที่ยังเปิดให้บริการอยู่เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Observation) รวมถึงเป็นผู้รวบรวมข้อมูลจากการจัดระดมความคิดเห็น (Brainstorm) โดยเป็นการแสดงความคิดเห็นระหว่างตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 13 คน เกี่ยวกับคู่มือการดำเนินการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ (ฉบับเบื้องต้น) ทั้งนี้ เพื่อนำความคิดเห็นจากการระดมความคิดเห็นไปปรับปรุงเนื้อหาในคู่มือแนวทางการบริหารจัดการในศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนเพื่อก้าวสู่มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ฉบับสมบูรณ์ ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ในขณะที่ผู้วิจัยลงสนาม ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูล 4 วิธี คือ 1) การศึกษาวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) 3) การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Observation) และ 4) การระดมความคิดเห็น (Brainstorm)

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 1) ศึกษาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 2 และ 2) นำผลการศึกษาวิเคราะห์มากำหนดแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการในศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนเพื่อยกระดับคุณภาพเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ (ฉบับเบื้องต้น) เพื่อเตรียมใช้เป็นเอกสารสำคัญในการจัดระดมความคิดเห็น ซึ่งหลังจากการจัดระดมความคิดเห็น (Brainstorm) ผู้วิจัยจะนำความคิดเห็นที่เก็บรวบรวมได้ไปปรับปรุงคู่มือแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนเพื่อยกระดับคุณภาพเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 4 การเสนอผลสรุปการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ในลักษณะการพรรณนา (Descriptive Content) โดยนำเสนอตามประเด็นที่ระบุในวัตถุประสงค์การวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในลักษณะการพรรณนา (Descriptive Content) โดยนำเสนอตามประเด็นที่ระบุในวัตถุประสงค์การวิจัย ตามขั้นตอน ดังนี้

1. การคัดเลือกข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากวิธีการวิจัยทั้ง 3 วิธี โดยสังเคราะห์ประเด็นที่ต้องการศึกษาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วย

1.1 ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ส่งผลต่อรูปแบบการบริหารจัดการในศูนย์เด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 10 ศูนย์ เทียบกับปัจจัยการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) การบริหารงานอย่างเป็นระบบ 2) การบริหารจัดการบุคลากร 3) การจัดสภาพแวดล้อม 4) มาตรการด้านความปลอดภัย และ 5) การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

1.2 ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการบริหารจัดการ 7 ด้าน ซึ่งได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบริหารงานบุคคล (Staffing) การสั่งการ (Directing) การประสานงาน (Co-Ordinating) การรายงาน (Reporting) และ การจัดทำงบประมาณ (Budgeting) ที่ส่งผลต่อรูปแบบการบริหารจัดการในศูนย์เด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 10 แห่ง เทียบกับปัจจัยการบริหารจัดการตามหลัก POSDCoRB

2. นำเสนอผลการศึกษาเปรียบเทียบโดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างประเด็นที่ต้องการศึกษากับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3. นำผลการศึกษาวิเคราะห์ มาจัดทำคู่มือแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการในศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนเพื่อยกระดับคุณภาพเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ (ฉบับเบื้องต้น) เพื่อเตรียมใช้เป็นเอกสารสำคัญในการจัดระดมความคิดเห็น (Brainstorm) ซึ่งหลังจากการจัดระดมความคิดเห็น (Brainstorm) ผู้วิจัยจะนำความคิดเห็นที่เก็บรวบรวมได้ไป

ปรับปรุงคู่มือแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนเพื่อยกระดับคุณภาพเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ฉบับสมบูรณ์

4. การสรุปและการอภิปรายผลการวิจัย โดยสรุปผลการวิจัยเพื่ออธิบายข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย ส่วนการอภิปรายผลการวิจัย เพื่อบรรยาย วิเคราะห์ และอธิบายผลการวิจัยตามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ที่ละข้ออย่างละเอียด ว่าสอดคล้อง และเชื่อมโยงกับทฤษฎี หรืองานวิจัยอื่นหรือไม่อย่างไร

5. การเขียนรายงานการวิจัย สรุปผลการวิเคราะห์ และนำผลลัพธ์ที่ได้มาอภิปรายผลการวิจัย โดยอ้างอิงจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาเขียนรายงานผลการวิจัย ฉบับสมบูรณ์ให้ได้แนวทางการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนเพื่อก้าวสู่มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับองค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน ดังนี้

1. องค์ประกอบในการทางการบริหารศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participatory observation) ผลการศึกษา สรุปข้อค้นพบในแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 การบริหารอย่างเป็นระบบ สรุปว่า ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัย มีครูที่มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เหมาะสมตามวัยโดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ เช่น ดนตรีประกอบเพลง เล่นนิทาน การทำขนม มีการดูแลเด็กโดยใช้การสร้างความปลอดภัย เพื่อให้เด็กรู้สึกอบอุ่นเหมือนอยู่ที่บ้าน

1.2 การบริหารจัดการบุคลากร สรุปว่า ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัย มีการกำหนดคุณสมบัติของบุคลากรประจำศูนย์ โดยต้องมีคุณสมบัติของครู และผู้ดูแลเด็กที่มีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งนี้ทางศูนย์ฯ มีการจัดทำแผนพัฒนา และมีการดำเนินงานตามแผนประจำปี มีการจัดทำโครงสร้าง คุณสมบัติ และมีกระบวนการคัดเลือกในการพัฒนาบุคลากรประจำปีอย่างชัดเจน และมีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานศูนย์เด็กเล็กโดยหน่วยงานที่กำกับดูแลศูนย์เด็กเล็กเป็นประจำทุกปี

1.3 การจัดสภาพแวดล้อม สรุปว่า ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัย ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เป็นลักษณะบ้านเดี่ยวที่ตั้งอยู่ในชุมชน มีการจัดโต๊ะ และพื้นที่สำหรับครู และเด็กไว้เป็นสัดส่วนอย่างเหมาะสม รวมถึงการจัดพื้นที่ระหว่างพักได้เหมาะสม เพียงพอกับจำนวน

เด็ก แต่ส่วนใหญ่ไม่มีสนามเด็กเล่น เนื่องจากไม่มีบริเวณพื้นที่ที่จะสามารถจัดสร้างสนามเด็กเล่นได้ พื้นที่ทั้งภายใน และภายนอกโดยรวมมีการดูแลทำความสะอาดในระดับดี

1.4 มาตรการด้านความปลอดภัย สรุปว่า ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัย มีการฝึกซ้อมแผนฉุกเฉินกรณีเกิดอัคคีภัย มีการจัดฝึกอบรมด้านการป้องกันอุบัติเหตุ การปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่เกิดจากอุบัติเหตุ หรือเจ็บป่วย มีแผนการเฝ้าระวังความปลอดภัยที่เกิดจากโรคระบาด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเกิดความเสี่ยงจากโรคติดต่อ

1.5 การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม สรุปว่า ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัย มีการทำกิจกรรมร่วมกับศูนย์สาธารณสุขในพื้นที่ใกล้เคียง มีการสอนพัฒนาการอบรมด้านต่าง ๆ ให้กับเด็กให้เหมาะสมตามวัย การสอนผ่านกิจกรรม เช่น เต้นประกอบเพลง เล่นิทาน การดูแลที่อบอุ่น ใกล้ชิด เหมือนบ้าน กิจกรรมพิเศษ เช่น การทำขนม เป็นต้น

2. ปัจจัยการบริหารจัดการตามหลัก POSDCoRB พบว่า

2.1 การวางแผน สรุปว่า ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัย มีกำหนดการทำงานไว้ล่วงหน้า มีการกำหนดแผนการดำเนินการให้สอดคล้องตามแผนพัฒนาหลักสูตร และมีการกำหนดแผนค่าใช้จ่ายประจำปีเพื่อให้ในการดำเนินการในแผนต่าง ๆ

2.2 การจัดองค์การ สรุปว่า ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัย มีการกำหนดหน้าที่ตามตำแหน่งความรับผิดชอบงานของแต่ละหน้าที่อย่างชัดเจน การกำหนดโครงสร้างองค์การเพื่อให้ทราบถึงการดำเนินงานที่ช่วยลดความยุ่งยากซับซ้อนที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน เจ้าของศูนย์ และผู้ร่วมงานเน้นการปฏิสัมพันธ์กันแบบครอบครัว จึงมีการสื่อสารและมีความสัมพันธ์ที่ดีกันแบบครอบครัว

2.3 การบริหารงานบุคคล สรุปว่า ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัย มีหัวหน้างานที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน จึงสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับผู้ปฏิบัติงาน สามารถสอน และประเมินผลการปฏิบัติงานในแต่ละหน้าที่ได้อย่างชัดเจน มีการกำหนดตำแหน่งงาน และคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน เพื่อสามารถคัดเลือกผู้ปฏิบัติงานได้ตรงตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ โดยจะมีการทำสัญญาจ้างงานไว้อย่างชัดเจน ถูกต้องตามกฎหมาย มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นประจำปีละ 1-2 ครั้ง

2.4 การสั่งการ สรุปว่า ผู้บริหารศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัย ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของศูนย์ฯ ซึ่งมีอำนาจในการสั่งการผู้ปฏิบัติงานโดยตรง จึงไม่มีปัญหาในเรื่องการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งการ โดยส่วนใหญ่จะสั่งการมอบหมายงานตามภาระหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน

2.5 การประสานงาน สรุปว่า บุคลากรในศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัย มีจำนวนน้อยประมาณ 2-3 คน จึงมีสัมพันธภาพแบบครอบครัว และได้รับคำสั่งการปฏิบัติงานจากเจ้าของศูนย์ นอกจากนี้ยังมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เพื่อเชื่อมโยงการดำเนินงานให้

สอดคล้องกับขอบเขต หน้าที่ของศูนย์ฯ โดยติดต่อประสานงานกับส่วนงานที่เกี่ยวข้อง เช่น บริษัทจัดงาน บริษัทผลิตสื่อ หรือหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ เช่น กรมพัฒนาสังคม สาธารณสุขของจังหวัดหรือเขตที่ศูนย์ตั้งอยู่

2.6 การรายงาน สรุปว่า ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัย มีการจัดทำผลการปฏิบัติงานประจำเดือน เพื่อรายงานเสนอต่อเจ้าของศูนย์ และผู้ปฏิบัติงานร่วมกันจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของศูนย์

2.7 งบประมาณ สรุปว่า ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัย มีการจัดทำแผนงบประมาณประจำปี ปีละ 1 ครั้ง ซึ่งงบประมาณที่จัดทำขึ้นจะมุ่งเน้นให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคหรือกลุ่มเป้าหมาย และจำนวนของลูกค้า รวมไปถึงการกำหนดงบประมาณให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ และสังคม

ผลการศึกษาวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนเพื่อก้าวสู่มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนเพื่อก้าวสู่มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้วิจัยใช้แนวทางการศึกษาด้วยการระดมสมอง (Brainstorm) การกำหนดผู้เข้าร่วมสนทนาคงไม่น้อยกว่า 6-10 คน ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. มีการจัดทำคู่มือการประเมินตนเองเพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการในศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน เพื่อก้าวสู่เกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยการจัดทำคู่มือแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการในศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน เพื่อก้าวสู่การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก คือ 1) บทนำ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์หลัก ขอบเขต และนิยามศัพท์สำคัญ 2) การประเมินตนเองขององค์กร ประกอบด้วย การวิเคราะห์จุดแข็ง (S: Strength) และจุดอ่อน (W: Weakness) ขององค์กร การวิเคราะห์โอกาส (O: Opportunities) และอุปสรรค (T: Threats) ขององค์กร สรุปผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ขององค์กร และ 3) แนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการในศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน

2. การปรับปรุงคู่มือแนวทางการบริหารจัดการในศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน เพื่อก้าวสู่เกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จากการศึกษา สรุปได้ว่า คู่มือฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการศูนย์

การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน ตามเกณฑ์การประเมินหลักในเอกสารมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ปี พ.ศ.2562 ได้สะดวกยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าประกอบของการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน ดังนี้

1. องค์ประกอบในการทางการบริหารศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน ผลการศึกษา อภิปราย ดังนี้ ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัย มีการบริหารอย่างเป็นระบบ โดยครูมีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เหมาะสมตามวัย การบริหารจัดการบุคลากร มีการกำหนดคุณสมบัติของบุคลากรประจำศูนย์ โดยต้องมีคุณสมบัติของครู และผู้ดูแลเด็กที่มีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย การจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์ ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เป็นลักษณะบ้านเดี่ยวที่ตั้งอยู่ในชุมชน มีการดูแลทำความสะอาดในระดับดี มาตรการด้านความปลอดภัย มีการฝึกอบรม การฝึกซ้อมแผนฉุกเฉินกรณีเกิดอัคคีภัย การป้องกันอุบัติเหตุ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการป้องกันโรคติดต่อที่แพร่ระบาด การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม มีการทำกิจกรรมร่วมกับศูนย์สาธารณสุขในพื้นที่ใกล้เคียง มีการสอนพัฒนาการอบรมด้านต่าง ๆ เมื่อพิจารณาข้อค้นพบ เห็นว่าผล การศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยดังนี้ งานวิจัยของ นางลักษณ เรือนทอง (2550) พบว่า องค์การบริหาร เป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนได้ ต้องมีการบริหารงานบุคคลที่มีมาตรฐาน เช่น การสร้างหรือพัฒนา บุคลากรด้วยการส่งเสริมให้บุคลากรนำความรู้ไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนนั้น เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ งานวิจัยของ นิเวศน์ อุดมรัตน์ (2554) ศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย พบว่า องค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย ที่สอดคล้องกัน คือ ด้านการบริหารงานส่วนบุคคล และ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน งานวิจัยของ นริศนันท์ เดชสุระ (2552) ที่ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารโรงเรียนสาธิตปฐมวัยของมหาวิทยาลัย พบว่า องค์ประกอบด้านการพัฒนาครูปฐมวัยมืออาชีพ เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่จะส่งผลต่อรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยต้องมีการดำเนินการอย่างเหมาะสมและทั่วถึง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบในการทางการบริหารศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน ผลการศึกษา มีการบริหารศูนย์ฯ ตามองค์ประกอบครบตามมาตรฐานที่ดี อย่างเป็นระบบ มีการบริหารจัดการบุคลากร การจัดสภาพแวดล้อม การรักษามาตรการด้านความปลอดภัย การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมที่ดีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้ยัง สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคล และนิติการ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ระบุว่า ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่ดี ผู้บริหารต้องมีคุณสมบัติ

หรือทักษะที่แสดงออกที่ชัดเจน ซึ่งถือเป็นตัวชี้การได้รับมอบหมายภารกิจที่จะนำไปสู่การปฏิบัติการ และพัฒนาการศึกษาอย่างมีศักยภาพพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างน้อยปีละ 20 ชั่วโมงตามเกณฑ์ที่ หน่วยงานภาครัฐกำหนดและที่ นิเวศน์ อุดมรัตน์ (2554) อธิบายไว้ว่า องค์กรที่มีการกำหนด โครงสร้างระบบงาน ประกอบด้วย งานด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณ การบริหารทั่วไป และการ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ย่อมทำให้องค์กรมีโครงสร้างการทำงานที่มีประสิทธิภาพและบรรลุ วัตถุประสงค์ขององค์กร ดังนั้น การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนควร บริหารและดำเนินการตามแนวทางที่ศูนย์ฯ กำหนดไว้ ทั้งการจัดระบบบุคลากรที่มีคุณสมบัติ เหมาะสม โดยครุมีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน มุ่งเน้นส่งเสริม พัฒนาการเด็กให้เหมาะสมตามวัย กำหนดคุณสมบัติของบุคลากรประจำศูนย์ โดยต้องมีคุณสมบัติของครู และผู้ดูแลเด็กที่มีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย การจัดตั้งศูนย์ฯ อยู่ ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีการดูแลทำความสะอาดในระดับดี มีการฝึกอบรม การฝึกซ้อมแผน ฉุกเฉินกรณีเกิดอัคคีภัย การป้องกันอุบัติเหตุ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการป้องกันโรคติดต่อที่ แพร่ระบาด และมีการทำกิจกรรมร่วมกับศูนย์สาธารณสุขในพื้นที่ใกล้เคียง มีการสอนพัฒนาการ อบรมด้านต่าง ๆ อยู่เสมอ

2. ปัจจัยการบริหารจัดการตามหลัก POSDCoRB ผลการศึกษา อภิปราย ดังนี้ ศูนย์การเรียนรู้ ทางการศึกษาปฐมวัย มีการวางแผน โดยกำหนดแผนการดำเนินการให้สอดคล้องตามแผนพัฒนา หลักสูตร การวางแผน มีกำหนดการทำงานไว้ล่วงหน้า มีการกำหนดแผนการดำเนินการให้สอดคล้องตาม แผนพัฒนาหลักสูตร การจัดองค์การ มีการกำหนดหน้าที่ตามตำแหน่งความรับผิดชอบงานของแต่ละ หน้าที่อย่างชัดเจน การกำหนดโครงสร้างองค์กรเพื่อให้ทราบถึงการดำเนินงาน การบริหารงานบุคคล มี หัวหน้างานที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน การสั่งการ ส่วนใหญ่ ผู้บริหารศูนย์ฯ เป็นเจ้าของศูนย์ฯ ซึ่งมีอำนาจในการสั่งการผู้ปฏิบัติงานโดยตรง จึงสั่งการมอบหมายงาน ตามภาระหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานโดยตรง การประสานงาน มีสัมพันธภาพกับบุคลากรในศูนย์ฯ เป็นแบบ ครอบครัวยุ และมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เพื่อเชื่อมโยงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับ ขอบเขต หน้าที่ของศูนย์ฯ การรายงาน มีการจัดทำผลการปฏิบัติงานประจำเดือน และงบประมาณ มี การจัดทำแผนงบประมาณประจำปี ปีละ 1 ครั้ง เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าผลการศึกษาที่สอดคล้องกับ งานวิจัยหลายเล่ม ดังนี้ งานวิจัยของ ทศพล ธิษะพร (2556) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการ บริหารวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย พบว่า ในบริหารงานของวิทยาลัยชุมชนมีการพัฒนาจากการใช้ กระบวนการบริหาร 7 หลักการตามแนวคิด POSDCoRB งานวิจัยของ ภัทรภร ปุยสุวรรณ (2557) ที่ ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่ เหมาะสมกับสังคมไทย พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลัก “POSDCoRB” มาเป็นแนวทางในการ กำหนดระดับการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม ทั้งยังช่วยระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษา และแก้ไขปัญหา

ความประพฤตินักเรียนงานวิจัยของ อนิยา นุชสำเนียง (2552) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการและการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การวางแผนส่งผลต่อการกระตุ้นการประสานงาน และการสร้างประสบการณ์เฉพาะของผู้เรียน และงานวิจัยของ เพ็ชรรัตน์ ฮีมินกุล (2554) ที่ศึกษาเรื่อง มาตรการจัดการความรู้ พบว่า องค์ประกอบการจัดการความรู้ของสถานศึกษา ด้านการวางแผน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันดับแรกสำหรับการจัดการความรู้ของสถานศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยของเอกชน ควรนำหลัก POSDCoRB มาใช้ในการบริหารจัดการ โดยวางแผนการดำเนินการให้สอดคล้องตามแผนพัฒนาหลักสูตร มีการกำหนดหน้าที่ตามตำแหน่งความรับผิดชอบงานของแต่ละหน้าที่เพื่อกำหนดโครงสร้างองค์การ เพื่อให้ทราบถึงการดำเนินงาน หัวหน้างานควรมีความรู้ความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเพื่อสามารถบริหารบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเจ้าของศูนย์ฯ ควรแต่งตั้งผู้มีอำนาจในการสั่งการ มีการสั่งการเพื่อมอบหมายงานตามภาระหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานโดยตรง มีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เพื่อเชื่อมโยงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับขอบเขต หน้าที่ของศูนย์ฯ การรายงาน มีการจัดทำผลการปฏิบัติงานประจำเดือน และมีการจัดทำแผนงบประมาณประจำปี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน เพื่อก้าวสู่มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จากการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนเพื่อก้าวสู่มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พบว่า ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน ควรนำคู่มือการประเมินตนเองไปใช้เพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการในศูนย์ฯ เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการศูนย์ฯ ได้ตรงตามเกณฑ์การประเมินหลักในเอกสารมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ปี พ.ศ.2562 ได้สะดวกยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าการจัดทำคู่มือการประเมินตนเองนี้ สอดคล้องกับ มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติให้เป็นมาตรฐานกลางของประเทศไทยของ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2555) และกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2561) ที่ได้กำหนดเกณฑ์การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ซึ่งมีหลักเกณฑ์การบริหารอย่างเป็นระบบ โดยมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพของมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ทั้งนี้เมื่อผู้วิจัยพิจารณาเกณฑ์การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กกับเกณฑ์นี้ มากำหนดกับคู่มือที่มีการประเมินโดยใช้หลัก POSDCoRB ตามองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ การวางแผน การจัดองค์การ การบริหารงานบุคคล การสั่งการ การประสานงาน การรายงาน และงบประมาณ จะทำให้ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน สามารถวิเคราะห์ผลการประเมินตนเอง ผ่านคู่มือการประเมินตนเองไปใช้เพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการในศูนย์ฯ ได้สะดวกยิ่งขึ้น และจะทำให้มีการ

พัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชนควรบริหารและดำเนินการตามแนวทางที่ศูนย์ฯ กำหนดไว้ ทั้งการจัดระบบบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสม โดยครูมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน มุ่งเน้นส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เหมาะสมตามวัย กำหนดคุณสมบัติของบุคลากรประจำศูนย์ฯ โดยต้องมีคุณวุฒิของครู และผู้ดูแลเด็กที่มีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย การจัดตั้งศูนย์ฯ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีการดูแลทำความสะอาดในระดับดี มีการฝึกอบรม การฝึกซ้อมแผนฉุกเฉินกรณีเกิดอัคคีภัย การป้องกันอุบัติเหตุ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการป้องกันโรคติดต่อที่แพร่ระบาด และมีการทำกิจกรรมร่วมกับศูนย์สาธารณสุขในพื้นที่ใกล้เคียง มีการสอนพัฒนาการอบรมด้านต่าง ๆ อยู่เสมอ

2. ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยของเอกชน ควรนำหลัก POSDCoRB มาใช้ในการบริหารจัดการ โดยวางแผนการดำเนินการให้สอดคล้องตามแผนพัฒนาหลักสูตร มีการกำหนดหน้าที่ตามตำแหน่ง ความรับผิดชอบงานของแต่ละหน้าที่เพื่อกำหนดโครงสร้างองค์การเพื่อให้ทราบถึงการดำเนินงาน หัวหน้างานควรมีความรู้ความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเพื่อสามารถบริหารบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเจ้าของศูนย์ฯ ควรแต่งตั้งผู้มีอำนาจในการสั่งการ มีการสั่งการเพื่อมอบหมายงานตามภาระหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานโดยตรง มีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เพื่อเชื่อมโยงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับขอบเขต หน้าที่ของศูนย์ฯ การรายงาน มีการจัดทำผลการปฏิบัติงานประจำเดือน และมีการจัดทำแผนงบประมาณประจำปี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

3. ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน ควรนำคู่มือการประเมินตนเองไปใช้ประเมินศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน เพื่อสามารถปรับปรุงการบริหารจัดการในศูนย์ฯ และวิเคราะห์ผลการประเมินตนเอง ได้สะดวกยิ่งขึ้น และจะทำให้มีการพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากการใช้คู่มือแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน เพื่อมุ่งสู่เกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการทำงานที่สำคัญต่อการวางแผนการบริหารทรัพยากรบุคคลและกำหนดสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน/พัฒนาบุคลากรขององค์กร หลังจาก

ทดลองใช้คู่มือแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยเอกชน เพื่อมุ่งสู่เกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

3. การพัฒนาระบบประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงาน (Performance Management System) เพื่อวัดผลการปฏิบัติงานของพนักงานที่สอดคล้องกับทิศทางการดำเนินธุรกิจและแนวคิดการบริหารของศูนย์การเรียนรู้ปฐมวัยเอกชนเพื่อแข่งขันในตลาดธุรกิจการศึกษาและให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ปี พ.ศ.2562

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561). **รายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี 2560**. กรุงเทพฯ : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). **รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ**. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุษฐ์บัณฑิต. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นริศนันท์ เดชสุระ. (2552). **รูปแบบการบริหารโรงเรียนสาธิตปฐมวัยมหาวิทยาลัยราชภัฏ**. ดุษฎีนิพนธ์ ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิเวศน์ อุดมรัตน์. (2554). **รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2**. **วารสารราชพฤกษ์**, 8(3) กุมภาพันธ์-พฤษภาคม 2554: 23-29.
- เพ็ชรรัตน์ อิมินกุล. (2554). **มาตรวัดการจัดการความรู้**. มหาวิทยาลัยศิลปากร: ม.ป.ท.
- ภัทรกร ปุยสุวรรณ นพดล เจนอักษร และ ปิไลญ์ ปฏิพิมพาคม. (2557). **แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย**. **วารสารสุทธิปริทัศน์**, 28(87): 345-367.
- สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2555). **มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ: คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Wellington Samkange, (2013). *Management and Administration in Education: A focus on primary school heads in one district in Zimbabwe*. **International J. Soc. Sci. & Education**, ISSN: 2223-4934 E and 2227-393X Print 635Vol.3 Issue 3